

L-94.

ՀԱՅԿԵՍՏԱՆԻ
ԶՆՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԿՅՆՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

N

4

Ն Ն Ն Ն Ն Ն Ն Ն

შ ი ნ ა ა რ ს ი

1. მასკარაზი ზამთარში, — ლექსი გ. ქუჩიშვილის	83
2. კითხვა-პასუხი — ლექსი მარიკასი	1
3. ხანძარი, — ცქვიტის	2
4. ორი მხარე, — ნ. კეცხოველდის	8
5. ცხვარი ცანცარა, — რუსულნი ვაძმოყ. ს. ექვთიშვილის მიერ	14
6. ჩვენი ბავშვები: 1. კალინო, 2. დამარცხებული ვიქტორი, 3. ნიანგი, 4. ფრინველები, დღე, 5. აეროპლანი გაეკცა ფრინველებს, 6. ქიანველები და პიტონი, 7. ტყის დღე, 8. ქალაქის ავეჯი	20
7. ჩვენი მკითხველების შემოკრძევა: 1. გაზაფხული, — ნათელა კეკელიძის; 2. ია, — თინა შიქელიძის; 3. დაბარება, — თინა ლომიძის 4. სურ. გენო აღუაშვილის	24
8. ტყვე კარდელი — მუსიკა ს. პეტანბეკის	26
9. ბასარტოპი: თამაშობა „ბაიყუში“ (ბუ)	27

გ ა მ ო წ ვ ე ვ ა

ჩვენ, ზედა-ტობანიერის ოთხწლიანი შრომის სკოლის მოწაფეები, კოლექტიურად ვიწერთ შურ. „პიონერს“ 2 ცალს და „ოქტომბრელს“ 3 ცალს. ამავე მიზნით ვიწვევთ ტობანიერის თემის ყველა ოთხწლიანს. ზედა-ტობანიერის 4-წლიან მოწაფეები.

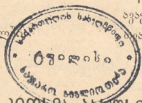

ქმსკურსია ზაჰესუი

იცე, დედი,
 ჩუენი ჯგუფი
 აგუბლაში
 იუო გუშინ;
 ზაჰესი რომ
 ვინასულე,—
 აღტაცება
 ვიგრძენ გულს

ოჰ, დედილო,
 ნეტავ ძაღე
 გავიზარდო,
 ვიქცე კაცად,
 რომ სძაჭოთა
 მიწაწუელი
 ავაუვავო
 აღწარმტაცად.

გ. ქუჩიშვილი.

კითხვა-პასუხი

- ამ ძარცვალმა ზაწინამ
 მინის გულში დაიძინა.
- ნეტავ, ამოვა თუ არა?
- ჰო, მოიცა ჯერ ზატარა.
 მოვა თბილი გაზაფხული,
 გაიხარებს ანუელი,
 ნელა-ნელა, დღეს თუ სვალე,
 გამოაჭეუტს მწვანე თვალებს,
 და თაუთავი ტანტატანა
 გაიხარდება თანდათანა.

მარია.

558.

ს ბ ნ ძ ბ რ ი

უკვე დაბინდდა. ცეცხლის ქრობელი რაზმის უძველესელ შენობაში სიწუნარვა.

შენობა ზემოთ კოშკის მსგავსი სიმრგვალით თავდება. ამ კოშკს გარშემო აივანი აქვს, სადაც ეარაული შეუსვენებელივ გარს უვლის. ამ მძლავრიდან მთელი ტყილისი ეოველი მხრით ხელისგულივით მოჩანს.

ეარაული უცებ შესდგა.

აღმოსავლეთით, თათრის მოედანზე, შავი კვაბლი შენიშნა და მიამტკრდა.

ამ წამს ქვემოთ ტელეფონის ზარის წვრიალი ასტუდა.

— ცეცხლია, ცეცხლი!..

ისმის მორიგი დარაჯის სმა.

დიდმა ზარმა დაიგუგუნა.

ეველა შეინძრა. ავტომობილები აგუგუნდა. ერთი წუთიც — და ოქროსქუდიანი გმირები ეველა თავის ალაგზეა.

ავტომობილმა ერთი საშინლად იწიულა და შუბღულივით გაექანა.

მოქრის, მოგუგუნებს წითელი დიდი ავტომობილი. ქარის საშინელ კივილსა ჰგავს მისი ევირილი.

მისი სმა ადამიანს მორიდანვე თავსარსა სცემს. ოქროს ქუდეები გავარჯარებულ შუქზე ვარსკვლავებივით ბრწუინავს.

— უ... უ... უ... — მოკვივისდ ა მოქრის ავტომობილი. ვინ დაუდგება წინ?

ხალხმა უკვე იცის ეს სმა. მრავალჯერ უნახავთ ეს ავტომობილიც, მაგრამ მანც მორიდანვე ჩერდებიან. უკან ისელებიან. ელიან, რომ კიდევ ნახონ.

მოქუსს და მოქრის ხანძრის შტერი — აღმდინის ძალა.

ცეცხლის ქრობელები გძირებოვით სხედან. მხარ-ბეჭ კამლილნი, მკლავმარღვიანები. თვალეში სიმტკიცე და თავგანწირულება უერთით. სადღაც ზაწია ფინიამ დაიუფა და ქვაფენილსე რწვილივით გადმოხტა.

ავტომობილის მოახლოებაზე კი საცოდავად დაიწყებოტუნა და გორგალივით მოკუნტული უკანვე გამოიქცა.

ოჰ, რა ზაწია, საცოდავი იყო იმ წამს ფინია! ხალხი კი წელში გასწორდა, რაღაცა ძალა იგრძნო. თვალეში სინარულით აეკსო და ავტომობილი ეველამ ღიმილით გააცილა

გასრიალდა. შორიდან მხოლოდ ჩირაღდნები ეღვარებს.

ძას მეორე მოსდევს. ოქროსქუდებიანი ცეცხლისქრობელი რაზმელები კრიალოსანივით ჩაწყვილან. სუდ სარის გუგუნო ისმის.

ხან კი საუვირი გაკივის, თითქოს ეველას ბრძოლის ველისკენ იზატყუებდეს. ძასზე წითელი და გრძელი ავტომობიური კიბე ჰორიზონტალურად დგას.

ხალხი იმავე თვალეებით ამ ავტომობილსაც აცილებს.

— სად არის ცეცხლი?

— რას უკიდა?

ჰკითხავენ ერთიმეორეს და ავტომობილს თვალს აუოლებენ.

იქ კი, ხანძრის ადგილსე, წივილ-კივილი და ჩოქოლია.

ხალხი უკვე მოზუბაუბულა.

მეუსოვეები, მილიციონერები შნაყალი მხრით მორბიან.

— უ-უ-უ-უ! — გულშემწარბავი ხმით დაიკვილა მოახლოებულმა ავტომობილმა.

ხალხი უფრო აჩოქოლდა; გარბიან, გამორბიან.

— განსე, შორს დადექით! — ხმაძაღლა ევირიან მილიციონერები და წესრიგს აშუარებენ.

ქუჩის შუაგული წუთით დაცვლიერდა.

ავტომობილი გაჩერდა.

გაისმა მტკიცე განკარგულება, და რაში ამოქმედდა. ქუჩის ზირად წვალსადენს რკინის სარქველი მოხადეს გრძელი რესინის მილები გამართეს და მჯვის სიძსო ვერცხლის მხეფები ცეცხლისაკენ აღიმართა.

მალე წელით სავსე ცისტერნიანი ავტომობილებიც მოვრილდა.

იმათ სხვადასხვა მხრივ წელის მხეფები მიუქიეს, და შეიქნა ბრძოლა.

მაგი კვამლი უფრო გამუქდა, თითქოს განრისხდაო. ფანჯრების მილებმა დაიწკრილა და იქიდან ცეცხლის ენები ბუკლებით დაიკლანკა.

— უი!! — მძიმედ აღმოხდა ხალხს.

ამ წაშს კიბუც, თითქოს თავისი ნებით, მესამე სართულამდე აღემართა.

ოქროსქედანები ჯამბახებით თან აჭყვენ. რაშიმის მეორე ჯგუფმა კარებიდან უეღა.

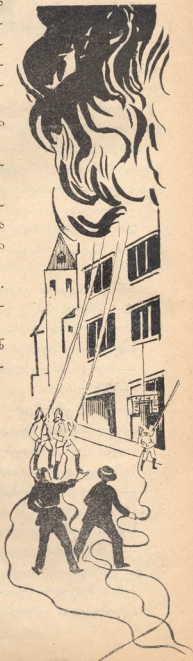
სმაურობა გამლიერდა.

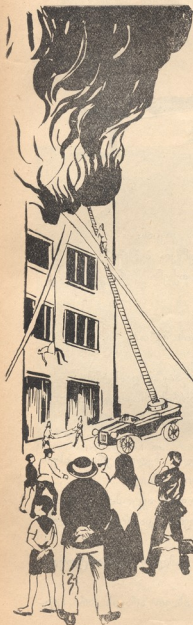
გუგუნს კაკუნი და რახუნი მოემატა.

ჯარიც მოკვდა.

— გაიმძლენით! — ეო განკარგულება.

— სუთი ნაბიჯით ხალხი უკან დასწიეთ! — განიმეორა უფროსმა.

ჯარიმაცემმა ჯაჭვი გააბეს და
 ხალხს შეუტოვს.

ასტუდა უარესი სმაურობა.

— ბიჭო, ანდრო, სადა ხარ,
 სადა?

— შაქრო, ხელი მომეცი, ან
 გაიჭვლიტო.

— ხელა, რა ცხვირპირს მამ-
 ტვრევ?

— ვაიძე, დედა! ჩემი ჩუსტი,
 სუსტი ჩაძინა, ჩუსტი!

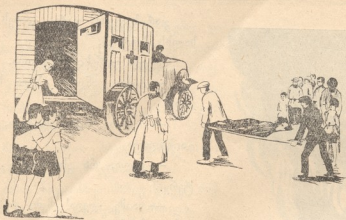
ისმის ტალღასავით მოწოდ-
 ლი ხალხის სმა.

ამ წამს აივნებიდან და ფანჯრე-
 ბიდან თოკები მძიმე ავეჯით ძირს
 დაეშვა.

ბალიშები და მსუბუქი ნივთები ფან-
 ჯრებიდან ზანტა-ზუნტით წამოვიდა.

დასარალეულ მცხო-
 ვრებლებს თავი დროსე
 დაუღწევიათ. სოჯიერთე-
 ბი შორიასლო ქვაფე-
 ნილსე ბოდჩებით სხედან
 და სმამაღლა მოსთქვამენ.

ბავშვები დედებს კალთებსე ეკვრიან და კვიიან.

— ვაიძე, დამიღკეს თვალები. ვაი, უძწეო ბებერო!

— იქ დარწა, იქ... შიშველეთ რაძე, თქვენი ჭირიმე!

მონთქვამდა თმაგაწეწილი ქალი.

მაგრამ ბებერი კიდევ გამოიუვანეს.

კვამლის სუნი თან მოჭეუვებთ ცეცხლის მქრობელთ.

ბებერს თვალები დაუსუჭანეს.

სასწრაფო დაძმარე ავტომობილის საკაცეზე დანსვენეს.

თეთრსალათიანი, მკლავზე წითელი ჯურის ნიძნით ექიმი და მისი დაძმარე კაცები მიეძველენ.

ეველა იქით იცქირება.

ექიმი ხელს უტრიალებს. სულძესუთულს ხელოვნურად ასუნ-თქებს. ცოტა კიდევ, და მონუცმა თვალები გაასილა.

ექიმმა ხელით ანიძნა. საკაცე ავადმოყოფით ავტომი შესრიალ-და და საავადმოფოსკენ დაიძრა. ეველაფერი დასწულდა. ხალხი წავიღ-წამოვიდა.

ნახევრად კადარჩენილი სახლის წინ კვამლით შემჭვარტლული ბუარბეული ავეჯი ურია.

უარსულები ძრავალი ძსრით დგანან, ახლო არავის არ ატა-რებენ.

დატოვებულ ბრძოლის ველივით სიწუნარება გარშემო.

ჩამავებული ფანჯრების ჩანჩოებიდან ლურჯი ცა მოჩანს.

ერთ გადარჩენილ ვიწრო სტაფილზე შოშია შემჯდარა და თავის მუსიკას ისე კოსტად აწიკწიკებს, თითქოს არაფერი არ მომხდარა.

ცქვიტი.

ორი მხარე

თებერვალი მიწურულიყო, მარტი კარზე კვიკავუნებდა, მაგრამ მთა და ბარი თოვლით იყო დაფარული...

ბარდნიდა და ბარდნიდა შეუჩერებელი, განუწყვეტელი.

ზიონერთა ჯგუფი სკოლის ეზოში მხიარულად გუნდაობდა, რომ შეესმათ სელმძღვანელის ძახილი: „აბა, წაუდგეთ, ვეელანი მოსულან“. ემსელებოდათ გუნდაობისათვის თავი დაენებებიათ. მაგრამ ვეელა ჭივილ-ხივილით გაეჩახან სკოლისკენ. იქ სამუშაო-ოთახში თავმჯდომარის ადგილი უკვე სელმძღვანელს ეჭირა და ცდილობდა მალე დაწუნარებულებივენი სიცოცხეს განსვენებულნი ბაღებში...

— დღეისათვის ვეელას უნდა მოგვემხადებინა მოთხოვნა, ან ლექსი წამთრის შესახებ. შევასრულეთ თუ არა ეს დავალება?

— ვეელანი მზად ვართ! — შესძახეს მხიარულად და ერთხმად.

— მაშ, აბა, გოგო, შენ რას გვეტყვი?..

— შე ლექსი მოვაძახდე .. — და გადამალა რეუული, წერილად ხმით დაიწყო:

თოვლმა დაფარა მთელი ქვეყანა,

სმინავს მთა და ბარს, სმინავს მინდორ-ველს...

— უკვე სწორი არ არის! — ვეელარ მოითმინა ალექსიმ და გოგის ლექსის კითხვა შეაწყვეტინა, მაგრამ თავმჯდომარის მაცდარი შენიშვნის გამო გაჩუმდა, იგრძნო დანაშაული და გატვრეხილმა ბოლომდე მოისმინა გოგის ლექსი, რომელიც მიმავალ წამთარს ასწერდა.

— აბა, ალექსი, რა არ არის სწორი, ესლა გვითხარი?— მიმართა თავმჯდომარემ ალექსის.

მას ესლა უკვე ესათრებოდა საუბრის დაწყება, მაგრამ ბოლოს სძლია და წამოდგა.

— სწორი არ არის, მთელი ქვეყანა თოვლს დაუფარავს. თვით მე ვნახე ჩვენი ქვეყანა ამ სამთაწს, სოჯან ნამდვილი გასაფხული იყო...

— სამთარში გასაფხული ვის უნახავს, რას ამბობ?!— ცამოეხმარუნ აქეთ-იქიდან ამხანაგები...

— მე ვნახე და შენ არა გავრა?— შევეკითხა ალექსი და როდესაც შეგობართა სახეზე შენიშნა დიდი ეჭვი, განაგრძო:— იანურის არდადეგებზე მამამ გურიამი წამიუვანა, ჩემი უფროსი და გურიამია მასწავლებლად. მე გურია ვერ არ შენახა. მატარებელი მიქროდა თოვლით დაფენილ ქართლის მინდვრებზე. აქ მართლაც თოვლს დაეფარა მთა და ბარი; მთის ძირას მოჩანდა სოფლები და კომლის სვეტები დადბლებულ ცას სვეტებად შესდგომოდა. სოჯერთ ზატარა ხადგურზე მგზავრი ვინმე შეგვემატებოდა და თოვლის ჭირსლი მოკიდებული ჰქონდა ტანისამოსსა და წვერ-ულვაშზე. „ეს რა სიცივეები დაიჭირა, კაცო!“— იტყოდა და ჩამოჯდებოდა თავისუფალ ადგილზე. ჩვენს ვაგონში ისმოდა საუბარი სამთრის შესახებ: „გზაზე თოვლის შვავი ჩამოწვა და მუერძეები დაიტანა“, „ტირიფონაზე მკლების სროვა შემოსვდა ორ მგზავრს, მაგრამ გადარჩენ“

მართლაც, მატარებლის ფანჯრიდანაც ვხედავდი, რომ საკმარისად დადი თოვლი იყო. ხეებს თოვლის სიმძიმისაგან ტოტები ძირს დაეხარა.

გვირახბს რომ გადაუცდით და დასავლეთ საქართველოში ჩავვდით, ასეთი ღაზარაკი შესწუდა. ბინდი დაეცა არემარეს, მაგრამ მაინც ვამხნევდით, რომ მთები თოვლით იყო შემოსილი. მამჩემი და მისი ნაცნობი სუფხული მასწავლებელი წენარად საუბრობდენ, და მე კი ხელ-ხელა ძილი მომერია

მამჩემის სიტყვებმა გამოძაღვიძა.

— ალექსი, ადექი, მიჰყვით! — მე სწრაფად წამოვსტი, ვეცი ჩემს აბჯას და ჰატარა ბოლქას. „ნუ ჩქარობ, ბიჭო, მატარებელი ჯერ არ გაჩერებულა, — მესმოდა მამის ხმა. — ნინას უთხარი, რომ სამიოთხი დღის შემდეგ შეც ამოვალ. ამდამ ჩემ მეგობართან დანჩებო, — მიმითითა სუფსელ მსწავლეებელზე, — და ხვალ დილით კი წადი შენ დიასთან.

მე ვერც კი ვერკეოდი რას ამბობდა, ძილი ჯერ არ დამეფრთხო, როდესაც მატარებელი გაჩერდა და მე და მამის მეგობარი მსწავლეებელი ჩამოვსტით ჰატარა სადგურზე, სწრაფად გადავრეთ განათებული სადგური და ძაღვ მიჰყვით სახლშიც... დაღლილს ტკბილად მეძინა...

გათენდა დილა. ფანჯარაში მზე ბრწყინავდა, რაღაც ჩიტის ჭიკჭიკიც შემომესმა. სწრაფად ჩავიცვი ტანთ და გამოვედი კარში... თვალს არ ვუჯერებდი: ირგვლივ ამწვანებული მთა და ბარი ეო. მართალია, სოკ ხეს ფოთოლი დასცვივნოდა, მაგრამ მრავალი მწვანედ დაღანებდა, გზა მწვანე მოლით ეო დაფარული. იქვე ღობის ძირიდან ჰირისფერი ვიწვილი მორცხვად იღიპებოდა. მივირბინე, დახედე: ჩვენი ტეის ფურუსელა, ტვილისის მიდამოებში რომ მარტო გასაფხულზე იცის ხოლმე... აკერ სხვაც... გადავირბინე გზა. მდინარის ლურჯ ტალღებში მოჩანდა მწვანით შემოსილი მანი ნაპირი... მზე კი ბრწყინავდა ლურჯ ცაზე. უცნაური ეო: გუმინ შუაგულ სამთარში ვიევი, აქ კი თოვლი მხოლოდ მორეულ ცის დასავალზე ამართულ გურიის მთების მწვერვალებზე მოჩანდა...

— რა ეო, ალექსი, ხომ არ გიკვირს, რომ აქ ჯერ ისევ მწვანეა ვეელაფერი?

მითხრა მამის მეგობარმა. ალბათ, ჩემმა სახემ დაუდასტურა ჰასუსი, რომ თვითვე განაგრძო: — აქ ეოველთვის უფრო თბილა, ვიდრე თქვენსკენ, ეს ძაღვი ზღვის წყალობაა...

საუხმის შემდეგ მასწავლებელმა გამოეკანა შარავსაზე, გა-
 მცლილა სოფელ სუფსას და ამისხსა, რომ სულ ზირდაზირ უნდა
 შევლო ამ გზით და ძალე მივიდოდი სოფ. ჩოჩხათშიც.—გადასა-
 ხვევ-გადმოსახვევი არსად არის და ამიტომ გზა არ შეგეძლებაო...

მე მხიარულად შევუდექი გზას... ვტკებობდი არემართ. სახლე-
 ბი მომწონდა მეტად—ხის კოჭწია სახლები, ქვის ან ხის ბოძებზე
 მდგარი, წინ მწვანით შემოსილი ესო და ნაპირზე ხეივანი, თსმე-
 ლა, რომელსაც სედ შემოსლაროოდა ან ვაზი, ან კიდევ სურო და
 უსურვასი. ესოში კი იდგა მანდარინი, დაფნა, ჩაის ბუჩქი და
 კიდევ ვინ იცის რა არა! ძრავალი ჭვეაოდა კიდევ.

ძალე გავეცი სოფელ სუფსას და შევუდექი ტევს, რომელშიც
 ეს შარავსა მიდიოდა. აქ სამთარი სრულიად არც კი ეტეობოდა,
 სამთარი არც კი ჩანდა—ტეის შირი მწვანედ იყო შემოსილი,
 ათხარი თუ თხუთმეტხარი გვიძრა იყო... აგერ იაც, მორცხვი,
 ლურჯკაბიანი ია. მოვინდომე მოწვევება, მაგრამ ვიფიქრე დარჩეს
 მეტი და გავედექი გზას... ბუჩქებიდან ზირისფერფავილება ეოჩი-

ვარდა შემომცინოდა, მაგრამ სულ გამაოცა, როცა შიშფე მარწვეიც დაძვდა, აქ კი ვერ მოვითმინე, მოვწვევით, გემოც გაუსინჯე. სიტუბო არა ჰქონდა. გამაოცა და დამაფიქრა ეოველივე ამან...

კადაწვევით ხეინ წრისათვის კრებნარი შექმდვინა: ამოვიღე აბგიდან სუფთა რეულები და ეოველ ფურცელსა და ფურცელ შორის ვდებდი ამ ევაილებს. გზა ხან ტუისკენ უსწავდა და ხან კი სუფსის ციცაბო ნაპირებზე მიდიოდა. სოკან მეტად ლამაზი იყო ეს ნაპირი.

სუფსა ლურჯად მოიკლანკებოდა თავის გამწლილ კალანატში. ნაპირებზე ნასიმინდარი მოჩანდა. ცოტა სუვიით კი იწვებოდა ზატარ-ზატარან ბორცვები და ვორაკები, ტუით აქოჩრილი. ალაგ-ალაგ ტუე კასუფთავებული იყო, გაეტეხათ სუანეებად და ასეთ მინდვრის ბოლოზე მოჩანდა ლამაზად ნაკები ოდები.

ვიდექ და გაგცმკროდი არეშარეს სუფსის მალლი ნაპირიდან და სწორედ ამ ჩამონახვავზე ბითქოს შუა ადვილას დავინახე ჩემთვის სრულიად უცნობი, ლამაზი ცისფერი ვუაილები. ასეთი არსად შენახა. მალიან მომინდა ჩემი კრებნარისათვის მიემატებინა, მაგრამ როგორ ჩავსულიყავ? მეტად ძნელი იყო... მაგრამ მათი შოვნის სურვილმა გაიმბრჯავ, შოვნისკენ სურვიდან აბგა და ფრთხილად ჩავეე ნამალ ნაპირს... მივდივარ ქვევით და თან შუხლი მიკანკალებს, რომ დამისხლტეს ფეხი, სუფსის ტალღები ჩამისუტებს მკერდში... აი თითქოს მივალწიე კიდეც, გადავიწოდე მათ შონსწვევტად, მაგრამ ვიგრძენ, რომ მიწა გამოძეცალა. ფეხქვეშ, ვიგრძენ, რომ სადღაც გაქვანდი და მეტი აღარა მახსოვს რა; თითქოს რაღაც ვვირილიც შემომესმა, მაგრამ ეს მე დავივირიე...

რომ გამოეფსისხლდი და თვალები გაავსილე, ლურჯი ცა დავინახე, ძირიდან კი ტალღების შხანა-შხუნი შემომესმა. მივისეგდ-მოვისედე, არ ვიცოდი, სად ვიყავ... თურმე სუფსის ნაპირას მალლი, უსარმაზარი თსმელები იდგა. მათ შემოსეგოდა სურო, კატანბრდა და უსურვასი, მათი ტატებით მთლად გადახლართულიყო და სწორედ ასეთ კასლართულ უსურვასებში ჩამოვვარდნილიყავ, მათ კი ძირს აღარ ვავეშვი...

მოვიფიქრე, რაც შემქმნისვეოდა, გავითავისუფლე ტანი ამ ბაღიდან და ფრთხილად ჩამოვედი ძირს... მაგრამ აქაც მეორე სიუჟათი დამხვდა: ძუვალდი და ღიჭი (ეკალი) ისე იყო კადანლართული, რომ გასვლა აღარ შეიძლებოდა, მაგრამ ნათქვამია: „გაჭირვება მიჩვენე და გზას გიჩვენებო“. დიდი ხნის ძებნის შემდეგ ვიპოვე ერთი საძროძელა და დიდის გაჭირვებით დავახსრე თავი... ძლივს ავედი სვეით...

ამ დროს წამომეწია იმავე სოფელში მიმავალი და ერთად გავუდექით გზას, რომლის ნაპირზე შრავლად ვხედავდი აუკავებულ მცენარეებს.

ეი ამიტომ არ არის სწორი: „მთელი ქვეყანა თოვლითა დაფარული“. ჩვენს მხარეში გვხვდება ამაღნი სსკადანსეზანირი ადკილი და მთელ ქვეყანასე რაღა იქნება...

უკვლავ გულითურთ ისმენდა ალექსის ნაამბობს, ძალიანაც მოეწონეს და ეკითხებოდენ კიდევ რა ნახეო...

6. კეცხოველი.

ცხვარი ცანცარა

მაროს დასდევს ზატარა
კრავი უურებცანცარა,
წვრილფეხება, რქიანი,
ღამა სწლიქებიანი.
მაროსთან წევს ღამ-ღამე,
დერეფანში დაუკება,
დასდევს და არ შორდება;
ტყეში შიღის მაუკლისთვის,
თუ საძეში მნისათვის,—
დასდევს მაროს სტომითა,
თავის ქანალობითა.
გაიზარდა ცანცარა
აღარ არის ზატარა:
მაგარფეხებიანი,
კაუჭრქებიანია.

უთხრა მარომ
თავის თავს:

„გავაბარებ ცანცარას,
თორემ საქმეს არ მაქვლის,
ძლიერ შემომეჩვია“.

ისმის დილით ნაღბრის
სმა სოფელში მწუკმისა,
და ნახირი თავს იურის
ძროხების და ცხურებისა.
მართ მოწბის ესოდან,
და მას მოსდევს ცანცარა.
დაეწევა მწუკმის
და სთხოვს:

„ამ ცხვარმა გამამწარა,
მწუკმსო, კოხოვ დაძესმარო
და ცხვარი წაიუვანო“.

მწუკმისი ცხვარს ხელს ჩაჭკიდებს,
ნახირისკენ მიათრევს.
ცანცარა არ ნებდება

და მწუქმს უჯიუტდება.
მარო შიქრის სხსლისკენ
გზაში თამაშ-ცეკვითა,
ამბობს: „ესლა ძექნება
უოფნა მოსვენებითა!“
მწუქმნი შაქრო მიათრეს
ფარისაკენ სელითა,
ცანცარბ კი არ მისდევს
მენახირეს ნებითა.
და არ გაჭევა ის შაქროს,
შურდულივით გაუსტა,
და მწოლარე ღორიკას

წინ უცნაოდ დაუსვდა.

— ღრუტ,

ღრუტ!

ღორი ღრუტუნებს:

„ცხვარო, რა გეძინებ?“

გოჭს კი შეეძინებო

და ჭიშკარ ქვეშ შემვრებო.

თვალებს ჩვენი ცანცარა

აბრიალებს ჩქარ-ჩქარა,

ფერდით,

რქებით,

ღორს ეძებრა.
 „გზა მომეცი, შე ღრუტუნა,
 ნუთუ ჩემი არა გჯერა!“
 ღორი ხანტად წამოდგება
 და ტალახში გაკორდება.
 მიკუნტრუშებს ბუკვია,
 გაიძარჯვა... რა უშავს!
 ხედავს: ჩაფით მხარსედა
 მოდის გოგო კატუძა.
 — ეი, კესმის! შორს მეთქი,
 შორს, შორს!
 კხიდან გადადგებ,
 თორემ
 რქებზე
 აგბებ!“
 მირბის, მირბის გოგონა,
 როგორც ურმის გოგონა!

უკან არ იხედება,
წვალი თავსე ეღვრება!
სასლს მიაღწევს ცანცარა.

„ბე-კე-კე!

ბე-კე-კე!

მეც აქა ვარ, აქა ვარ!“
რაც ძალი და ღონე აქვს,
მიაწვება სასლის კარს.
მაროს ელდა ვცემა,
როცა ნახავს თავის ცხვარს.
თავში სელებს წაიშენს:
„გამიმწარა დღენია,
უნდა ნახიროს მეც ვსდიო,
მეტი რა დამრჩენია!“

სანდრო ეული

კ ა ლ ი ნ ი ნ ი.

ათი წელი შესრულდა, რაც ამხ. კალინინი საბჭოთა კავშირის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარედ და არჩეული.

იგი დაიბადა 1875 წელს რუსეთში (ტვერის გუბერნიაში). წერაკითხვა თვითონ ისწავლა. შემდეგ ის სასწავლებელში შეიყვანეს, სადაც პირველ მოწაფედ ითვლებოდა. ამის შემდეგ ამხ. კალინინი შედის ლენინგრადის (მაშინდელი პეტერბურგის) ქარხანაში და იქ სწავლობს ორ წელიწად-ნახევარს.

16 წლის იქნებოდა ამხ. კალინინი, როდესაც შევიდა პუტილოვის ქარხანაში სამუშაოდ. აქ ის გაეცნო მუშათა რევოლუციონურ ორგანიზაციებს და დაიწყო რევოლუციონური ლიტერატურის კითხვა. 1898 წელს ამხ. კალინინი შედის სოციალ-დემოკრატიულ ორგანიზაციაში. ერთი წლის შემდეგ მას აპატიმრებენ რევოლუციონური მუშაობისათვის.

პატიმრობიდან განთავისუფლების შემდეგ ამხ. კალინინი ჩამოდის ტფილისში და აქ აწარმოებს რევოლუციონურ მუშაობას მუშებს შორის.

ამხ. კალინინი არა ერთხელ იყო დაპატიმრებული რევოლუციონური მუშაობისათვის და ციმბირშიც კი გადაასახლეს.

ოქტომბრის რევოლუციაში ამხ. კალინინი აქტიურ მონაწილეობას იღებდა. 1919 წელს, ამხ. სვერდლოვის გარდაცვალების შემდეგ, ამხ. ლენინის წინადადებით ის არჩეულ იქნა რ. ს. ფ. ს. რ. ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარედ, ხოლო შემდეგ კი—საკავშირო ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარედ, რა თანამდებობასაც ასრულებს დღემდე.

ათი წლის განმავლობაში ამხ. კალინინი მთელი თავისი ენერ-

გითმტკიცდემსახურება საბჭოთა კავშირის მუშებსა და მშრომელ გლეხებს სოციალისტური მშენებლობის საქმეში.

ვუსურვოთ მას ჯანმრთელობა

და შემდგომი მუშაობა მთელი საბჭოთა კავშირის მუშებისა და მშრომელი გლეხების საკეთილდღეოდ.

დაპარცხეპული გოლიათი.

ვეშაპი ზღვის უზარმაზარი ცხოველია; მისი სიგრძე 40 მეტრამდე აღწევს და იწონის 8000—150.000 კილომდე.

მისი პირის სიგანე 6 მეტრია; ასეთ პირში თავისუფლად შესრიალდება ნავი.

ეს საშინელება იქნებოდა, რომ ვეშაპი ავი ცხოველი ყრფილიყო და კბილები და ეშვები ჰქონოდა, მაგრამ ვეშაპი მშვიდობისმოყვარე და გულკეთილია. იკვებება მხოლოდ წვრილი, კიბოს მსგავსი ცხოველებით, ლოკოკინებით, მელუზებით, რომლებსაც მილიონობით ყლაპავს. საკვების საშოვნელად ვეშაპები ათას კილომეტრებზე მისცურავენ.

ვეშაპი ძალზე ღონიერია; ბოლოს დარტყმით ადვილად გადაა-

ბრუნებს დიდ ნავს ნაოსნებით, თავისუფლად აისვრის ნავს შორს, მალა.

დაჭრილი ვეშაპი საზარელია და მასზე ნადირობა ძალზე საშიშია.

ვეშაპს ჰყავს მტერი — კასატკა. ის ვეშაპთან შედარებით დიდი არაა, მაგრამ გაბედულია და დაუდეგარი.

დაჯოგდებიან კასატკები, გარს შემოეხვევიან ვეშაპს, ჩაეკიდებიან თავში, ბოლოში, ჩაეკვრებიან ტუჩებში, უგლეჯენ ნაწილებად ენას.

დუქინობით ჩაეკვრებიან ვეშაპს და აგლეჯენ მას ხორცის ნაჭრებს და ბოლოს სძლევენ ამ გოლიათს.

ნ ი ა ნ გ ი

აფრიკაში ცხოვრობს დიდი ცხოველი — ნიანგი. ამოძვრება ის წყლიდან დასასვენებლად, მთლად სილაში და დამპალ ბალახშია ამოვლებული, სადაც ბევრი სხვადასხვა მწერია.

მოფრინდებიან ქაობის ფრინველები და დაუწყებენ მწერებს კენკვას, ხოლო მეორენი უძვრე-

ბიან გაღებულ პირში ნიანგს და კენკავენ მის კბილებში ჩარჩენილი საჭმლის და წურბელების ნარჩენებს.

საკმარისია მომუქოს პირი — და მოსადილე ფრინველები დაილუპებიან, მაგრამ სიმშლილი აიძულეებს ფრინველებს დაივიწყონ ეს საშიშროება.

ფრინველების დღე.

მესამე წელიწადია, რაც ბევრ ქალაქსა და სოფელში პიონერები და მოსწავლეები „ფრინველების დღეს“ აწყობენ.

ამ დღეს აკეთებენ ფრინველებსათვის სახლებს და ტყეებსა და ბაღებში ჰკიდებენ ხეებზე ქალაქის და სოფლების მახლობლად.

აჩვენებენ ფრინველებს ბოსტნები-სა და ბაღების ახლოს ცხოვრებას. ფრინველები აუარებელ ჰი-ალუას ანადგურებენ; ეს ჰიები ძალიან მრავლდებიან და ანადგურებენ მცენარეულობას, სქამენ აუარებელ ყვავილსა და ნაყოფს.

ლენინგრადში ერთი სკოლის მოწაფეებმა „ფრინველების ქალაქი“ მოაწყეს. ბაღში დაჰკიდეს ჩიტებისათვის საკენკი, შოშიების სახლები, ხელოვნურად გაკეთებული ფულუროები, ბუდეები. წყლის გუბე გააკეთეს და ყველაფრით ხელს უწყობენ და უვლიან ჩიტებს.

აეროპლანი გაემცა ფრინველებს

ამასწინად გერმანიიდან ინდოეთში მიმავალ აეროპლანს თავს დაესხა ფლამინგოს დიდი გუნდი (ფლამინგო ფრინველია).

მფრინავმა ძალიან სწრაფად გააფრინა თავისი ლითონის დიდი ფრინველი და ამით იხსნა იგი გაფრთხეული ფრინველებისაგან.

პინაზელები და კიტონი.

ცხელ ქვეყნებში მოხეტიალე ჰიანჰველები არიან. ისინი არ ცხოვრობენ განსაზღვრულ ადგილზე, ბუდეში, როგორც ჩვენებური ჰიანჰველები, არამედ მუდამ მოგზაურობენ ერთი ადგილიდან მეორე ადგილას. ასეთი ჰიანჰველის სიდიდე II მილიმეტრამდე აღწევს.

ისინი ძალზე თავხედები არიან, ღორმუცელები და გზაზე თითქმის ყველაფერს ანადგურებენ. ისინი ასიათასობით დაიყრიან თავს და მოგზაურობენ.

ისინი შედიან სახლებში, საიდანაც დამფთხალნი მირბიან თავგე-

ბი და შინაური ფრინველები, ადამიანებიც კი ტოვებენ სახლებს, რომ ქიანქველებმა არ დაკბინონ. შინაურ ფრინველს—ქათმებს, იხვეებს, ბატებს—ქიანქველები სჭამენ, სადაც კი მიეწევიან.

არის შემთხვევები, როდესაც მოხეტიალე ქიანქველები მგზავრობის დროს შეხვდებიან მძინარე პიტონს. პიტონი უზარმაზარი,

ძალიან ღონიერი გველია, რომლის სიგრძე 5—6 მეტრს უდრის. ქიანქველები მიესევნიან მაშინ პიტონს და დაუწყებენ კბენას ყოველი მხრიდან. როგორც გინდა იტრიალოს და იკლავოს, რომ მათგან განთავისუფლდეს, პიტონი მაინც ვერაფერს გააღება, ქიანქველები ბოლოს და ბოლოს ერევიან მას და ნელ-ნელა სჭამენ.

„ტყის დღე“

I აპრილიდან 15 მაისამდე ჩატარდება „ტყის დღე“. მოსწავლეები და ბიონერები ყველგან ემზადებიან ამისათვის. ჩვენ გვქონდა წერილები ტყის მნიშვნელობის შესახებ. კარგი იქნება, თუ ჩვენი მკითხველები მოგვწერენ, როგორ ემზადებიან „ტყის დღის“ ჩასატარებლად მოწაფეები და ოქტომბრელები.

ქალაქის ავეჯი

ამერიკაში ამჟამად ცდილობენ ქალაქისაგან გააკეთონ ავეჯი: მაგიდები, სკამები, სკამლოგინები;

ასეთი ავეჯი ძალიან მსუბუქი და მაგარი იქნება.

ჩვენი მკითხველების უფროძველვა

გაზაფხული

გამარჯობა, გაზაფხულო,
 მწვანეთვალეებიანო,
 მოკისკისე და მალსასო,
 კოსტაკალთეებიანო!..
 რა კარგი ხარ, გაზაფხულო,
 ამწვანებულ ველებით,
 ევაგილებით მოქარგულო,
 ათასნაირ ფერებით!..
 მოხუხხუხე წუაროები
 შენის ნახვით სარობენ,
 მოჭკჭკივე ჩიტუნები
 მრავალ ჰანგზე გალობენ.

ნათელა კეკელაძე
 (11 წლის)

ი ა

ბუჩქის ძირას ამოსულა
 ზაწაწინა ია;
 ლურჯი კაბა გადაუცვამს,
 ნეტავ, რა ნაზია!..
 თინა მიქელაძე

დახმარება

ზამთრის საღამოა. ძალიან ცივა. ტფილისის ერთ-ერთ ქუჩაში ყოჩაღად მიდის 9-10 წლის ბავშვი, რომელიც ვერა გრძნობს ზამთრის სიცივეს და სახე უღიმის.

ის ფიქრობს პიონერთა კოლექტივზე, რომლის წევრია თვითონ და უხარია, რომ დღეს ძალიან საინტერესო შეკითხვა მისცა ხელმძღვანელს, რის გამოც როგორც ხელმძღვანელი, ისე პიონერები კმაყოფილნი დარჩენ.

„აი, ჩვენი სამკითხველო, ფიქრობს გოგი, ძალიან ღარიბია. არა გვაქვს საკმაო წიგნები, არც ჟურნალები. ჟურნალი, „პიონერი“ და „ოქტომბრელი“ არ ვრცელდება დიდი რაოდენობით. საჭიროა ამას მეტი ყურადღება მიექცეს და დროზე იქნეს მათი რიცხვი გადიდებული“.

ამ ფიქრებში გართულ გოგის მიუახლოვდა სახეგამჯობილი დაძინებული პატარა ბიჭი, რომელიც სიცივისაგან მთლად კანკალებდა.

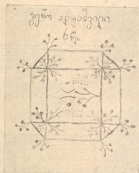
„მშია, ცოტა პური მომეცი!— მიმართა მან გოგის.

გოგის შეეცოდა პატარა ბიჭი და უთხრა:

— წამომყევი შინ და მოგცემ პურს.— ბავშვი გაჰყვა. გზაში გოგიმ გამოჰკითხა ყოველივე და გაიგო, რომ ვანო (ასე ერქვა პატარა ბიჭს) იყო უპატრონო, შორეული სოფლიდან ჩამოსული, და მათხოვრობით ირჩენდა თავს.

ამ ლაპარაკით ისინი მიუახლოვდნენ სახლს, რომელშიც ცხოვრობდა გოგი.

— დიდი... დიდი სტუმარი მოგიყვანე!— უთხრა გოგიმ დედას.

— შემოიყვა, შეილო, ვინ არის. გოგიმ შეიყვანა ვანო.

— დედილო! აი ეს პატარა ბიჭი უპატრონოა, ამ სიცივეში ქუჩაში იძინებს და არაგინა ჰყავს. იყოს ჩვენთან?

— იყოს, შეილო, იყოს.

ცოტა ხნის შემდეგ პირდაპირი ვანო გოგისთან ერთად შეექცეოდა ჩაის.

მეორე დღით გოგი უნდა წასულიყო კოლექტივში და ვანოს უთხრა:

— ვანო, გინდა შენც წაგიყვანო კოლექტივში?

ვანოს სიხარულისგან გული აუთრთოლდა. მას უსრულდებოდა დიდი ხნისნატვრა. მოეხვია გოგის და სიხარულის ცრემლებმა დაუსველა თვალები.

ნახევარი საათის შემდეგ გოგის ტანსაცმელში გამოწყობილი ვანო პიონერთა კოლექტივში ხელმძღვანელს უამბობდა თავის თავგადასავალს; მას შემოხვეოდნენ პიონერები და უსმენდნ.

— „ყოჩაღ, ყოჩაღ, გოგი. შენ ნამდვილი კომუნისტი გახდები! ჩვენ მივიღებთ ვანოს კოლექტივში, უთხრა გოგის ხელმძღვანელმა.

თინა ლომიძე

ტყვე კურღლედი.

მუს. ს. ბეჟანაძე

Moderato

1. დედი, დედი, ქა-ლა-თით, შე-ხე-რა-ბო-გვი-ტანეს! თუ-რმე ტყეში ე-ძი-ნა

და შინ წა-ბო-ი-უვა-ნეს! ა-ბა თუ-ცა-ბო-ი-ენობ კურღლედი ა-ტა-რა.

ა-წყა-ბუნებს უ-ღვა-შებს, ყუდმოკუდა-ნა-ცა-რა მამ-ცა-უ-შვით, დე-დი-ლი.

სქა-რა, რომ არ ი-ფარ-დის და საუფარუ-ბი-ნდყო-ბში ი-ხუ-ცა-ი-ნა-ვარ-დის.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია: ვ. ლუარსაბიძე, ნინო ნაკაშიძე და მ. ელიჯარაშვილი.

ბონონა

ბონონა

ფუნია

ჭინჭრია

ჭინჭრია

ფუნია

მონაღარი

მონაღარი

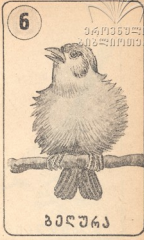
კონა

კოლალი

ბელუჩა

ბელუჩა

კაჭკაჭი

მეჩხეხალი

მეჩხეხალი

კაჭკაჭი

ბულბული

ბულბული

10

ოზოზი

11

წყალწყალა

11

წყალწყალა

თამაშობა ბაიყუბი (გუ)

ამ თამაშში შეიძლება მონაწილეობა მიიღოს რამდენიმე მოთამაშემ.

ფრთხილად უნდა ამოსკრათ სურათებიანი ფურცლები „ოქტომბრელი“-დან, გადააკრათ სუფთა მუყაოზე (შეიძლება გუმბარაბიკით, ან თხლად და სუფთად მოხარშული სახამებლით ისე, რომ არსად არ დაიკმუნოს. როდესაც გაშრება, გამოსქერით ცალკ-ცალკე სურათები და დაურიგეთ მოთამაშეებს. ერთს ერგება ერთით მეტი.

მოთამაშეებმა, რომელთაც ერთნაირი სურათები ექნებათ, ეს სურათები უნდა გადაღონ იქით, შემდეგ ყოველმა მოთამაშემ უნდა ასესხოს მეორეს სურათი და აწოდებს ამოსარჩევად თავის სურათებს. რასაკვირველია, სურათები გადაბრუნებული უნდა მიაწოდოს, რომ იმან, ვინც სესხულობს, ვერ დაინახოს რომელი მიაქვს; თუ ისეთი სურათი ამოიღო, როგორც მას აქვს, ისიც აგდებს ორივე ერთნაირს. ასეთამაშობენ, სანამ ყველას ერთნაირი სურათები არ გამოეღვება; ვიცხებელში შერჩება „ბუ“, ის არის წაიბოლო.

10

ოზოზი

12

ბაიყუბი

იუილაგა უკელგან წიგნის გალაჩიუაჟი

სახელგამის გამოცემანი

	მან. კ.
1. თეთრშებლა	— 20
2. ზატარა ბიჭის თავკადასაკალი	— 50
3. შოისაზრე	— 50
4. ზატარა მშენებლები, — ფერადი სურათებით	— 80
5. ჩემი წიგნი, — ფერადი სურათებით	— 75
6. ათეული, — ფერადი სურათებით	— 20
7. ჩემი შეკობრები და ნაცნობები, — ფერ. სურათებ.	— 50
8. კაცია და შურია, — ფერადი სურათებით	1 - 25
9. ბავშთა სიმღერები, — თ. შავერსაძევილის	— 80
10. კომუნარის შვილიშვილი	1 —
11. ვინ არის ეკელაზე ძლიერი? — ფერადი სურათებით	— 75

— 1929 წ. —

გ ა მ რ ვ ა

საქმწველი დასურთებული ჟურნალები:

მჭირველოვ. „**ოქტომბერი**“ საბჭოთაო II წ.

მ. ს. შიდალი. „**პ ი მ ნ ე რ ი**“ ორკერძოვანი IV წ.

საღმრთადად მიიღება წლით და ნახევარი წლით.

გადაეზენით { „**ოქტომბერი**“ — ერთი წლით — 3 ზ. 50 კ.
ნახევარი წლით — 2 ზ.
„**პ ი მ ნ ე რ ი**“ — ერთი წლით — 4 ზ.
ნახევარი წლით — 3 ზ.

ცალკე ნომერი { „**ოქტომბერი**“ — 25 კამ.
„**პ ი მ ნ ე რ ი**“ — 25 კამ.

მისამართი: ტფილისი, რუსთაველის გამზირი, № 22, წახვედგამი (მეორე სართული). აბონენტადათ სექტორი „**ოქტომბერი**“ და „**პ ი მ ნ ე რ ი**“ რედაქციას.

